

YRITTÄJÄN YEL-VAKUUTUSOPAS 2023

SISÄLLYSLUETTELO

Yrittäjät vakuutetaan YEL-vakuutuksella	3
Milloin olet velvollinen ottamaan YEL-vakuutuksen?.....	3
Yhtiömuoto ja omistusosuus vaikuttavat vakuuttamisvelvollisuuteen ..	3
Perheenjäsenen vakuuttaminen	4
Yrittäjän työtulon tulee vastata työpanoksesi vuotuista arvoa	4
Miten työtuloa määritellään?.....	4
YEL-työtulon tarkistaminen eläkeyhtiön toimesta	4
Eläke karttuu YEL-työtulosta	5
YEL-työtulon vaikutukset muuhun sosiaaliturvaan	5
Yrittäjän sosiaaliturva ulkomailla.....	5
YEL-vakuutuksen ottaminen	5
YEL-vakuutusmaksu.....	5
Vakuutusmaksun maksaminen	5
YEL-maksujen verovähennyskelpoisuus	5
Vakuutusmaksun joustomahdollisuus ja vaikutus etuuksiin.....	6
Maksamattomat vakuutusmaksut pienentävät eläkettä	6
YEL-vakuutuksen päättäminen	6
Työntekijöiden eläkevakuuttaminen.....	6
Yrittäjän eläketurva	7
Eläkkeen karttuminen	7
Ammatillinen kuntoutus	7
Eläkelajit	7
Yrittäjätoiminta eläkkeen aikana	7
Eläkkeen hakeminen	8
Sosiaalivakuutusmaksut 2023	9
Elon yhteystiedot.....	10

Yrittäjät vakuutetaan YEL-vakuutuksella

Yrittäjän eläkelain (YEL) mukainen vakuutus on yrittäjän eläke- ja sosiaaliturvan perusta. YEL-vakuutus kerryttää yrittäjälle aikanaan maksettavaa eläkettä sekä antaa taloudellista turvaa mahdollisen työkyvyttömyyden ja työttömyyden varalle. YEL-vakuutus sisältää myös perheen toimeentuloa suojaavan perhe-eläketurvan. Lisäksi YEL-vakuutus vaikuttaa sosiaaliturvaan, esimerkiksi Kelan myöntämiin sairaus- ja vanhempainpäivärahoihin.

Tämä opas sisältää keskeiset tiedot YEL-vakuuttamisesta. Lisätietoja saat Elon verkkosivuilta osoitteesta www.elo.fi/yrittaja.

Milloin olet velvollinen ottamaan YEL-vakuutuksen?

Yrittäjän on otettava itselleen YEL-vakuutus kuuden kuukauden kuluessa yritystoiminnan aloittamisesta, kun:

- yrittäjä on täyttänyt 18 vuotta. Vakuuttamisvelvollisuus alkaa 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.
- yritystoiminta on jatkunut vähintään neljä kuukautta sen jälkeen, kun yrittäjä on täyttänyt 18 vuotta.
- vahvistettava YEL-työtulo on vähintään 8 575,45 euroa vuonna 2023.
- yrittäjä työskentelee yrityksessä.

YEL-vakuuttamisen yläikäraja riippuu yrittäjän syntymävuodesta:

- vuonna 1957 tai aikaisemmin syntyneet 68 vuotta
- vuosina 1958–1961 syntyneet 69 vuotta
- vuonna 1962 ja sen jälkeen syntyneet 70 vuotta.

Vakuuttamisvelvollisuus on voimassa yläikärajan täyttämiskauden loppuun.

Myös sivutoimisesti tai ilman y-tunnusta työskentelevällä yrittäjällä on oltava YEL-vakuutus, jos vakuuttamisen edellytykset muutoin täyttyvät.

Eläkkeen rinnalla tehtävän yrittäjätoiminnan vakuuttaminen riippuu eläkelajista. Lue lisää sivulta 7.

Yhtiömuoto ja omistusosuus vaikuttavat vakuuttamisvelvollisuuteen

Yksityisellä liikkeen- tai ammatinharjoittajalla täytyy olla YEL-vakuutus, kun hän työskentelee yrityksessä.

Avoimen yhtiön yhtiömies on velvollinen ottamaan YEL-vakuutuksen, kun hän työskentelee yhtiössä.

Kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, joka työskentelee yhtiössä, on myös velvollinen ottamaan YEL-vakuutuksen. Sen sijaan kommandiittiyhtiön äänetön yhtiömies tulee vakuuttaa työntekijän eläke- eli TyEL-vakuutuksella.

Osakeyhtiön johtavassa asemassa työskentelevä henkilö vakuutetaan YEL-vakuutuksella, jos hän omistaa yksin yli 30 % tai samassa taloudessa asuvien perheenjäsentensä kanssa yhdessä yli 50 % osakepääomasta tai niiden tuottamasta äänimäärästä. Myös välillinen omistus toisen yhtiön kautta voi aiheuttaa sen, että henkilö tulee vakuuttaa YEL-vakuutuksella. Näin ollen YEL-vakuuttamisvelvollisuus koskee henkilöä, jolla on määräämisvalta yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa yhtiössä, jolla puolestaan on määräämisvalta siinä yhtiössä, jossa henkilö työskentelee johtavassa asemassa. Johtavassa asemassa olevaksi katsotaan esimerkiksi toimitusjohtaja, hallinto- tai toimialajohtaja, hallituksen jäsen tai henkilö, jolla on asemansa perusteella vastaava tosi-

Oletko yrittäjä (YEL) vai työntekijä (TyEL)?

Y E L	←←←← Yksityinen liikkeen- tai ammatinharjoittaja			T Y E L
	←←←← Puoliso (ei makseta palkkaa)			
	Perheenjäsen (maksetaan palkkaa)	→→→→		
	←←←← Perheenjäsen (ei makseta palkkaa)			
	←←←← Avoin yhtiö, yhtiömies			
	Perheenjäsen (maksetaan palkkaa)	→→→→		
	✗ Perheenjäsen (ei makseta palkkaa)	✗		
	Kommandiittiyhtiö			
	←←←← Vastuunalainen yhtiömies	Äänetön yhtiömies	→→→→	
		Perheenjäsen (maksetaan palkkaa)	→→→→	
	✗ Perheenjäsen (ei makseta palkkaa)	✗		
Osakeyhtiö				
←←←← Johtavassa asemassa työskentelevä osakas, jonka omistus yksin on > 30 %.	Johtavassa asemassa työskentelevä osakas, jonka omistus yksin on ≤ 30 % tai yhdessä perheenjäsenten kanssa ≤ 50 %.	→→→→		
←←←← Johtavassa asemassa työskentelevä osakas, jonka omistus yhdessä perheenjäsenten kanssa on > 50 %.	Osakkaan perheenjäsen, joka ei omista, mutta työskentelee ja saa palkkaa.	→→→→		
	Ei johtavassa asemassa työskentelevä enemmistöosakas > 30 %.	→→→→		

✗-merkkien tapauksissa perheenjäsen, joka työskentelee palkatta, jää lakisääteisen eläketurvan ulkopuolelle.

asiallinen määräämisvalta. Hallituksen varajäsenen ei lähtökohtaisesti katsota asemansa perusteella olevan osakeyhtiössä johtavassa asemassa, joten hänet vakuutetaan pääsääntöisesti TyEL-vakuutuksella. Tästä voidaan poiketa, jos hallituksen varajäsen toimii yli vuoden ajan hallituksen varsinaisen jäsenen tilalla tai jos hänellä muutoin on johtava asema yhtiössä.

Pienissä perheyriyksissä katsotaan yhtiössä työskentelevien omistajaperheenjäsenten yleensä olevan työtehtävistä riippumatta johtavassa asemassa. Tämä omistajaperheenjäsenten vakuuttamiskäytäntö soveltuu lähinnä perheyriyksiin, joissa ei perheenjäsenten lisäksi ole palkattua, työsuhteessa olevaa henkilökuntaa. Jos toimihenkilö nostaa palkkaa eikä johtavasta asemastaan huolimatta omista yhtään yhtiön osaketta (muut perheenjäsenet omistavat), hänet on vakuutettava TyEL-vakuutuksella.

Yhteisön tai yhtymän osakas, joka on henkilökohtaisesti vastuussa yhteisön sitoumuksista (esim. osuuskunnissa), on velvollinen ottamaan YEL-vakuutuksen.

Perheenjäsenen vakuuttaminen

Yksityisen liikkeen- tai ammatinharjoittajan kanssa samassa taloudessa asuva perheenjäsen, joka työskentelee yrityksessä ilman palkkaa, on velvollinen ottamaan YEL-vakuutuksen. Perheenjäseneksi katsotaan aviopuoliso, avopuoliso, rekisteröidyssä parisuhteessa elävä

Esimerkkejä perheenjäsenen vakuuttamisesta

Yksityinen toiminimi	Eläkelaki
Yrittäjän puoliso työskentelee yrityksessä ilman palkkaa.	YEL
Yrittäjän kanssa samassa taloudessa asuva lapsi työskentelee yrityksessä ilman palkkaa.	YEL
Yrittäjän kanssa samassa taloudessa asuva lapsi työskentelee yrityksessä ja saa palkkaa.	TyEL
Avoin yhtiö	
Yhtiömiehen perheenjäsen työskentelee yrityksessä, ei ole yhtiömies.	TyEL, jos hän saa palkkaa
Kommandiittiyhtiö	
Yhtiömiehen perheenjäsen työskentelee yrityksessä, ei ole vastuunalainen yhtiömies.	TyEL, jos hän saa palkkaa
Osakeyhtiö	
Osakkaan perheenjäsen työskentelee yrityksessä, ei omista yhtään osaketta.	TyEL, jos hän saa palkkaa
Sisarukset omistavat osakeyhtiön puoliksi.	Molemmat YEL, jos työskentelevät yrityksessä

henkilö sekä henkilö, joka on yrittäjälle tai hänen aviopuolisolleen sukua suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa. Sen sijaan sisarusia ei pidetä perheenjäseninä, vaikka he asuisivatkin samassa taloudessa.

Yrittäjän työtulon tulee vastata työpanoksesi vuotuista arvoa

YEL-vakuutusmaksut ja tuleva eläke perustuvat yrittäjän ilmoittamaan työtuloon, jonka eläkeyhtiö on vahvistanut. YEL-työtulo vaikuttaa myös muuhun yrittäjän sosiaaliturvaan. Siksi työtulo kannattaa pitää oikealla tasolla.

Vuonna 2023 YEL-työtulon

- yläraja on 194 750,00 euroa.
- alaraja on 8 575,45 euroa. Jos yrittäjän työtulo on tätä pienempi, hänen ei tarvitse ottaa YEL-vakuutusta. Yrittäjä voi kuitenkin vakuuttaa itsensä vapaaehtoisesti.

Miten työtuloa määritellään?

YEL-työtulosi tulee vastata työpanoksesi rahallista arvoa yhden vuoden aikana. Sen on vastattava vuosipalkkaa, joka maksettaisiin samaa työtä tekemään palkatulle yhtä ammattitaitoiselle ulkopuoliselle. Työtuloa vahvistaessaan eläkeyhtiö pitää edellä tarkoitettuna palkkana ja korvauksena yksityisen sektorin kyseisen toimialan koko-aikaista työtä tekevien mediaanipalkkaa ja ottaa huomioon muut yrittäjän työpanoksen määrää, yrittäjätoiminnan laajuutta, yrittäjän ammattitaitoa ja yrittäjän työpanoksen arvoa kuvaavat tiedot.

Työtulo määritetään aina vuositasona riippumatta vakuutuksesi alkamisajankohdasta. Vuodella tarkoitetaan tässä yhteydessä 12 kuukauden ajanjaksoa, ei kalenterivuotta. YEL-työtulolla ei tarkoiteta verotettavia tuloja tai sinulle maksettua palkkaa. Työtulo ei liity myöskään suoraan yritystoiminnan kannattavuuteen, eikä se ole suoraan yrityksesi tulos tai liikevaihto. Todellisten tulojen tilapäiset vaihtelut eivät vaikuta YEL-työtulon määrään. Lisää ohjeita löytyy Elon verkkosivuilta osoitteesta www.elo.fi/tyotulo.

YEL-työtulon tarkistaminen eläkeyhtiön toimesta

1.1.2023 alkaen voimaan tulleen lain myötä YEL-työtuloa tarkistetaan säännöllisesti kolmen vuoden välein, jotta työtulo pysyy ajan tasalla suhteessa liiketoiminnassa tapahtuneisiin muutoksiin. Kolmen vuoden tarkistus rytmi lasketaan joko viimeisimmästä olennaisesta työtulomuutoksesta tai edellisestä tarkistusajankohdasta. Eläkeyhtiö laskee yrittäjälle hänen toimialansa mediaanipalkkoihin ja yrittäjän liikevaihtoon perustuvan ehdotuksen uudeksi työtuloksi Eläketurvakeskuksen laskentapalvelun avulla. Jos työtulo on jo valmiiksi ehdotusta vastaavalla tasolla, eläkeyhtiö ei tee ehdotusta uudesta työtulosta yrittäjälle. Yrittäjä voi antaa lisätietoja sen jälkeen, kun hänelle on lähetetty työtuloehdotus ja tarkentaa ehdotusta lisätietojen pohjalta.

Lain voimaan tullessa tarkistaminen aloitetaan siten, että vuonna 2023 tarkistetaan alle 15 000 euron työtulot, vuonna 2024 alle 25 000 euron työtulot ja vuonna 2025 yli 25 000 euron työtulot. Tarkistusta ei tehdä, jos

työtuloon on tehty olennainen tarkistus viimeisen kolmen vuoden aikana. Eläkeyhtiö voi korottaa työtuloa kahden ensimmäisen tarkistuskierroksen aikana enintään 4 000 euroa kerrallaan. Asiakkaan suostumuksella korotus voi olla myös mainittua suurempi.

Eläke karttuu YEL-työtulosta

Yrittäjätoiminnasta kertyvä eläke lasketaan koko yrittäjätoiminnan ajalta vahvistettujen YEL-työtulojen perusteella. Näin ollen YEL-työtulon oikea taso on tärkeä tiedostaa koko yrittäjätoiminnan ajan, jotta tuleva eläke on mahdollisimman oikealla tasolla. Eläketurvan pienuutta ei voi korjata korottamalla työtuloa lähellä eläkeikää. Siksi on tärkeää, että työtulo on koko yrittäjäajan oikealla tasolla ja vastaa toiminnan laajuutta.

YEL-työtulon määrä tarkistetaan automaattisesti aina vuodenvaihteessa palkkakertoimella. Työtuloa tulee muuttaa, jos yrittäjätoiminnassa tai yrittäjän työpanoksessa tapahtuu olennaisia muutoksia. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi työhön käytetyn ajan, yrityksen liikevaihdon, yritystoiminnan luonteen ja työtehtävien muutokset. Työtuloa ei voi muuttaa takautuvasti, joten työtulo on hyvä päivittää mahdollisimman pian muutosten jälkeen. Yritystoiminnan lyhytkestoiset katkokset tai tilapäiset muutokset eivät kuitenkaan vaikuta YEL-työtuloon.

Oman eläke- ja sosiaaliturvan varmistamiseksi on hyvä vähintään kerran vuodessa miettiä, onko työtulo ajan tasalla. Työtulon muutoksen voi tehdä Elon verkkopalvelussa osoitteessa www.elo.fi/verkkopalvelu.

YEL-työtulon vaikutukset muuhun sosiaaliturvaan

YEL-työtulo vaikuttaa eläkkeen lisäksi myös muuhun yrittäjän sosiaaliturvaan:

- YEL-työtulon mukaan määräytyvät Kelan sairauspäivärahan määrä sekä äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahan sekä osittaisen vanhempainrahan määrä.
- Yrittäjällä voi olla mahdollisuus Kelan peruspäivärahaan tai työttömyyskassan jäsenenä ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahaan, jos hänen YEL-työtulonsa on vuonna 2023 vähintään 14 088,00 euroa vuodessa.
- Yrittäjän tapaturmavakuutuksen maksujen ja korvausten määräytymisperusteena käytettävä vuosityöansio on sidottu YEL-vakuutuksen työtuloon.
- Verottaja käyttää YEL-työtuloa sairausvakuutusmaksun laskennassa. Lisätietoja löydät Verohallinnon verkkosivuilta osoitteesta www.vero.fi.

Lue lisää YEL-työtulon vaikutuksista osoitteesta www.elo.fi/tyotulo.

Yrittäjän sosiaaliturva ulkomailla

EU- ja ETA-maihin tai sosiaaliturvasopimusmaihin tilapäisesti työskentelemään mennyt yrittäjä voi pysyä Suomen sosiaaliturvan piirissä tietyin edellytyksin. Lisätietoja saat Eläketurvakeskuksesta tai puhelinpalvelustamme.

YEL-vakuutuksen ottaminen

YEL-vakuutuksen saa Elon verkkosivuilta osoitteesta www.elo.fi/ota-vakuutus.

YEL-vakuutus tulee ottaa **kuuden kuukauden** kuluessa yrittäjätoiminnan alkamisesta. Vakuutuksen alkamispäivä on kuitenkin YEL:iin kuuluvan yrittäjätoiminnan alkamispäivä.

Jos vakuutus otetaan myöhemmin kuin kuuden kuukauden kuluessa, vakuutusmaksuun lisätään laiminlyöntikorotus. Korotus lasketaan yrittäjätoiminnan alkamisesta siihen päivään, jolloin vakuutushakemus on tullut työeläkeyhtiöön. Vakuutuksen voi tehdä takautuvasti kuluvalle ja kolmelle edeltävälle kalenterivuodelle.

YEL-vakuutusmaksu

YEL-vakuutusmaksun vahvistaa vuosittain Sosiaali- ja terveysministeriö. YEL-vakuutusmaksu on vuonna 2023 yrittäjälle vahvistetusta työtulosta

- 18–52 -vuotiailla 24,10 %, aloittavalla yrittäjällä 18,798 %
- 53 vuoden iän täyttämistä seuraavan vuoden alusta 25,60 %, aloittavalla yrittäjällä 19,968 %
- 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan vuoden alusta 24,10 %, aloittavalla yrittäjällä 18,798 %.

53–62-vuotiaiden korkeampi maksuosuus on voimassa vain siirtymäajan 2017–2025. Siirtymäaikana 53–62-vuotiaille karttuu vastaavasti enemmän eläkettä kuin muille ikäluokille. Lue lisää eläkkeen kartumisesta sivulta 7.

Ensimmäisen kerran yrittäjätoiminnan aloittava yrittäjä saa 22 prosentin alennuksen YEL-vakuutusmaksuun ensimmäisen 48 kuukauden ajalta. Jos ensimmäinen YEL-vakuutus on alkanut 1.1.2001 jälkeen ja yrittäjällä on vielä jäljellä alennuskuukausia, jäljellä olevan alennuksen saa myös toiseen YEL-vakuutukseen.

Vakuutusmaksun maksaminen

YEL-vakuutusmaksun voi maksaa yhdessä, kahdessa, kolmessa, neljässä, kuudessa tai kahdessatoista erässä. Vähintään puolet maksusta on kuitenkin maksettava ennen elokuuta. Maksu erääntyy sovittujen eräkuukausien 20. päivänä. Jos YEL-vakuutus tehdään takautuvasti, peritään takautuvan ajan vakuutusmaksu yhdessä erässä.

Eräkuukausien valinta vaikuttaa korkoutuksen kautta YEL-vakuutusmaksuun. Maksu on pienin, kun yrittäjä maksaa koko vuoden maksun yhdessä erässä tammikuussa. Voit vertailla maksutavan vaikutuksia vakuutusmaksuun YEL-laskurilla osoitteessa www.elo.fi/yel-laskuri.

Jos vakuutusmaksua ei pysty maksamaan ajallaan, kannattaa ottaa ajoissa yhteyttä Eloon. Tällöin vakuutusmaksusta voidaan tarvittaessa tehdä maksusuunnitelma.

YEL-maksujen verovähennyskelpoisuus

YEL-vakuutusmaksut ovat rajoituksetta vähennyskelpoisia valtion ja kunnallisverotuksessa. Yrittäjä voi vähentää vakuutusmaksunsa kokonaan henkilökohtaisessa verotuksessa joko omasta tai puolisonsa puhtaasta ansiotulosta. Jos yritys on maksanut vakuutusmaksun, vähennys voidaan tehdä yrityksen verotuksessa.

Vakuutusmaksun joustomahdollisuus ja vaikutus etuuksiin

YEL-vakuutusmaksuun voi saada tilapäistä joustoa yrityksen maksukyvyyn mukaan. Maksun määrää voidaan muuttaa kalenterivuodeksi ilman vahvistetun työtulon muuttamista. Näin yrittäjä voi kartuttaa enemmän eläketurvaansa maksamalla hyvinä vuosina lisää yrittäjäeläkemaksua ja toisaalta huonoina vuosina pienentää maksua tilapäisesti. Yrittäjä voi maksaa lisämaksua 10–100 prosenttia tai pienentää vuosimaksuaan 10–20 prosenttia ilman, että hänelle vahvistettua työtuloa ja siihen perustuvaa vakuutusmaksua muutetaan pysyvästi.

Joustomaksua alaspäin voi käyttää 3 kalenterivuonna 7 peräkkäisen vuoden aikana. Lisämaksua voi halutessaan maksaa vaikka joka vuosi. Kokonaistytötulon tulee pysyä YEL-vakuutusmaksulle määriteltyjen ala- ja ylärajojen sisällä.

Lisämaksua tai maksunalennusta ei ole mahdollista käyttää, jos:

- yrittäjä on eläkkeellä
- yrittäjä saa aloittavan yrittäjän maksunalennusta
- yrittäjällä on maksamattomia YEL-vakuutusmaksuja
- yrittäjä jää eläkkeelle kesken kalenterivuoden
- YEL-vakuutus ei ole voimassa koko vuotta
- vakuutus siirretään toiseen yhtiöön kesken vuotta.

Lisämaksut ja maksun vähennykset vaikuttavat täysimääräisesti karttuvaan eläkkeeseen. Työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiota laskettaessa työkyvyttömyyden alkamista edeltävän vuoden työtulossa joustomaksu otetaan huomioon vain poikkeustapauksissa. Joustomaksua ei oteta huomioon laskettaessa sairausvakuutuksen päivärahaa tai arvioitaessa työssäoloehdon täyttymistä työttömyyspäivärahan saamisen edellytyksenä. Niissä huomioidaan vain vahvistettu YEL-työtulo.

YEL-vakuutusmaksun joustoa voi hakea Elon verkkopalvelussa osoitteessa www.elo.fi/verkkopalvelu.

Maksamattomat vakuutusmaksut pienentävät eläkettä

Yrittäjälle karttuu eläkettä maksettujen YEL-vakuutusmaksujen perusteella. Jos vakuutusmaksuja on jäänyt maksamatta ja maksut ovat vanhentuneet, yrittäjätoiminnasta karttuneen eläkkeen määrä pienenee. Jos YEL-maksuja on jäänyt jonakin vuonna maksamatta, sen vuoden työtuloa pienennetään samassa suhteessa kuin maksuja on maksamatta.

YEL-vakuutuksen päättäminen

YEL-vakuutus on päätettävä, jos

- yrittäjätoiminta on kokonaan päättynyt
- yrittäjätoiminta on muuttunut niin vähäiseksi, että sen perusteella vahvistettava työtulo jäisi pienemmäksi kuin laissa määritetty työtulon alaraja

- toimintaa ei muusta syystä, esimerkiksi yhtiömuodon tai omistussuhteiden muutoksen vuoksi enää kuulu YEL-vakuuttaa.

Vakuutusta ei päätetä, jos yritystoiminta keskeytyy tilapäisesti. Vakuutus on henkilö- eikä yrityskohtainen, joten se pidetään voimassa lyhytaikaisen tauon ajan. Mikäli yrittäjä ei kuitenkaan esimerkiksi äitiysloman aikana osallistu yrittäjätoimintaan, voidaan vakuutus päättää. Jos yrittäjätoiminta on toistuvasti kausiluonteista, se määritellään ympäri vuoden jatkuvaksi YEL-vakuutettavaksi toiminnaksi. Esimerkiksi kahvilan pitäminen joka kesä on yrittäjätoimintaa, joka täytyy YEL-vakuuttaa.

Päättyneestä yrittäjätoiminnasta tulee ilmoittaa Eloon. Ilmoituksen teet helpoiten Elon verkkopalvelussa osoitteessa www.elo.fi/verkkopalvelu. Lakkauttamisen syystä on aina annettava selvitys.

YEL-vakuutus päättyy automaattisesti viimeistään sen kuukauden loppuun, jona yrittäjä täyttää YEL-vakuuttamisen yläikärajan tai jää vanhuuseläkkeelle.

Työntekijöiden eläkevakuuttaminen

Työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan TyEL-vakuutuksella. Työnantajan on vakuutettava työntekijänsä viimeistään ensimmäisen palkanmaksun jälkeen ja ennen kuin ansiot on ilmoitettava tulorekisteriin (pääsäännön mukaan 5 päivän kuluessa palkanmaksusta). Työskentely vakuutetaan TyEL-vakuutuksella, kun työntekijä

- työskentelee työsuhteessa
- on vähintään 17-vuotias ja
- ansaitsee kuukaudessa vähintään 65,26 euroa vuonna 2023.

Vakuuttamisen yläikäraja riippuu työntekijän iästä:

- vuonna 1957 tai aikaisemmin syntyneet 68 vuotta
- vuonna 1958–1961 syntyneet 69 vuotta
- vuonna 1962 tai myöhemmin syntyneet 70 vuotta.

Vakuuttamisvelvollisuus alkaa 17 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja jatkuu sen kuukauden loppuun, jolloin vakuuttamisen yläikäraja täyttyy. Myös eläkkeen rinnalla tehty työ on vakuutettava, jos työntekijä on iältään alle vakuuttamisen yläikärajan.

Työnantajan on tehtävä TyEL-vakuutus sopimus, jos hän työllistää vakituisesti vähintään yhden työntekijän tai määräaikaisille työntekijöille maksetut palkat ovat yhteensä vähintään 9 348 euroa puolen vuoden ajalta. Elon kanssa vakuutus sopimuksen tehneellä sopimustyönantajalla on oikeus TyEL-asiakashyvyksiin. TyEL-vakuutuksen voi ottaa osoitteessa www.elo.fi/ota-vakuutus.

Työnantajan ei tarvitse tehdä vakuutus sopimusta eli hän voi toimia tilapäistyönantajana, jos hänellä ei ole yhtään vakituista työntekijää palveluksessaan ja työntekijöiden puolen vuoden palkkasumma on yhteensä alle 9 348 euroa. Tilapäinen työnantaja voi laskea palkan ja ilmoittaa tiedot tulorekisteriin Palkka.fi-palvelussa.

Lisätietoja TyEL-vakuuttamisesta saat osoitteesta www.elo.fi/tyel.

Yrittäjän eläketurva

Yrittäjän eläketurva perustuu YEL-työtulon mukaan ansaittuun eläkkeeseen.

Eläkkeen karttuminen

Yrittäjä kerryttää itselleen eläkettä YEL-työtulon perusteella. Yrittäjälle karttuu eläkettä 1,5 % YEL-työtulosta, myös eläkkeen rinnalla tehdystä työstä. Vuosina 2017–2025 eläkettä karttuu 53–62 -vuotiaille 1,7 % YEL-työtulosta. Korotettu karttuma koskee myös osittaisella vanhuuseläkkeellä olevaa yrittäjää.

Jos yrittäjä siirtää vanhuuseläkkeelle jäämistä yli alimman vanhuuseläkeiän, vanhuuseläkkeen määrää korotetaan pysyvästi. Korotus on 0,4 % jokaiselta siirretyltä kuukaudelta alimman vanhuuseläkeiän jälkeen ja se lasketaan karttuneeseen eläkkeeseen.

Ammatillinen kuntoutus

Ammatillisen kuntoutuksen tavoitteena on auttaa sinua jatkamaan yrittäjänä tai löytämään uuden uran työkyvyn heikentymisestä huolimatta. Kuntoutuksen vaihtoehtoja yrittäjälle on mm. elinkeinotuki, työkokeilu ja uudelleen koulutus.

Yrittäjällä on oikeus ammatilliseen kuntoutukseen, jos sairauden arvioidaan aiheuttavan noin viiden vuoden kuluessa uhan joutua työkyvyttömyyseläkkeelle ja hake-musta edeltäneen 5 vuoden aikana työtuloja on kertynyt vähintään 39 157,84 euroa.

Lisätietoa kuntoutuksesta löydät osoitteesta

www.elo.fi/kuntoutus.

Eläkelajit

Alla on kerrottu lyhyesti eläkkeistä, joihin yrittäjällä on oikeus YEL-vakuutuksen perusteella eri elämäntilanteissa. Lisätietoa eri eläkemuodoista löydät osoitteesta www.elo.fi/elake.

Vanhuuseläke

Vanhuuseläkkeelle voi jäädä vapaasti valitsemaan ajan-kohtana täytettyään alimman eläkeiän. Työsuhteen tulee päättyä ennen vanhuuseläkkeen alkamista, mutta yrittäjä-toiminta voi jatkua.

Alin eläkeikä eri ikäluokille:	
63 v	1954 ja sitä ennen syntyneille
63 v 3 kk	1955 syntyneille
63 v 6 kk	1956 syntyneille
63 v 9 kk	1957 syntyneille
64 v	1958 syntyneille
64 v 3 kk	1959 syntyneille
64 v 6 kk	1960 syntyneille
64 v 9 kk	1961 syntyneille
65 v	1962–1964 syntyneille

Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneiden eläkeikä täsmentyy sinä vuonna, kun henkilö täyttää 62 vuotta.

Vanhuuseläkkeen aikana saa työskennellä vapaasti ilman ansaintarajoja. Yrittäjälle YEL-vakuutuksen ottaminen on vanhuuseläkkeellä vapaaehtoista. Eläkettä karttuu vain, jos työskentely on YEL-vakuutettu.

Osittainen varhennettu vanhuuseläke

Osittaisella vanhuuseläkkeellä voi ottaa maksuun joko 25 tai 50 % kertyneestä eläkkeestä jo 61-vuotiaana. Ansiotyö eläkkeen rinnalla ei ole pakollista eikä työssä ole ansiorajoja.

Työkyvyttömyyseläke

Työkyvyttömyyseläkkeeseen on oikeus, jos yrittäjä sairastuu, eikä hän pysty kuntoutuksen avulla jatkamaan työn tekemistä. Työkyvyn täytyy olla alentunut sairauden, vian tai vamman vuoksi niin, ettei yrittäjä kykene työhön ainakaan vuoteen. Työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää määräajaksi tai toistaiseksi. Jos yrittäjällä on työkyky jäljellä, voidaan hänelle myöntää osatyökyvyttömyyseläke.

Työkyvyttömyyseläkehakemuksen yhteydessä selvitetään aina myös ammatillisen kuntoutuksen mahdollisuudet. Edellytysten täytyessä ammatillisesta kuntoutuksesta annetaan suoraan ilman hakemista myönteinen ennakkopäätös työkyvyttömyyseläke- tai kuntoutustukiratkaisun yhteydessä.

Haettaessa työkyvyttömyyseläkettä hakemuksen liitteeksi tarvitaan lääkärin B-lausunto.

Työuraeläke

Työuraeläkkeen avulla raskasta työtä tekevät voivat jäädä eläkkeelle 63-vuotiaana, jos vähäisin poikkeuksin rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavaa työuraa on takana 38 vuotta ja työkyky on alentunut.

Perhe-eläke

Perhe-eläke turvaa yrittäjän menehtyessä hänen leskensä ja lastensa toimeentuloa. Perhe-eläkettä voidaan maksaa avio- ja avoieskelle, rekisteröidyssä parisuhteessa eläneelle ja alle 20-vuotiaille lapsille.

Yrittäjätoiminta eläkkeen aikana

Eläkkeen aikana tapahtuvan yrittäjätoiminnan vakuuttamisen riippuu eläkelajista.

Vanhuuseläke

Yrittäjä voi jatkaa yrittäjätoimintaansa vanhuuseläkkeen aikana rajoituksetta ilman YEL-vakuutusmaksua. Yrittäjätoiminnasta ei silloin kartu lisää eläkettä. Yrittäjä voi halutessaan ottaa vapaaehtoisen YEL-vakuutuksen, jolloin eläkettä karttuu vuodessa 1,5 % YEL-työtulosta.

Osittainen varhennettu vanhuuseläke

Osittainen vanhuuseläke ei edellytä työskentelyä eikä sen rinnalla tehdyssä työssä ole ansaintarajoituksia. Jos yrittäjä työskentelee osittaisen vanhuuseläkkeen aikana, on yrittäjällä oltava YEL-vakuutus vakuuttamisvelvollisuuden täytyessä.

Työkyvyttömyyseläke

Työkyvyttömyyseläkkeen ja osatyökyvyttömyyseläkkeen rinnalla tapahtuva yrittäjätoiminta on vakuutettava, jos YEL-vakuuttamisen edellytykset muuten täyttyvät.

Työkyvyttömyyseläkkeen aikana saa ansaita maksimissaan 40 % ja osatyökyvyttömyyseläkkeen 60 % aiemmista ansioista (aina kuitenkin vähintään 922,42 €/kk aiemmista ansioista riippumatta).

Eläkkeen hakeminen

Ennen eläkkeen hakemista on hyvä käydä tutustumassa eri eläkkeisiin ja niiden saamisen edellytyksiin sekä eläkkeen kertymiseen osoitteessa www.elo.fi/elake. Arvion tulevan eläkkeensä määrästä löydät Elon henkilöasiakkaan verkkopalvelusta.

Eläkettä kannattaa hakea noin paria viikkoa ennen sen haluttua alkamista. Samalla hakemuksella voi hakea sekä työeläkettä että kansaneläkettä. Helpointa hakeminen on Elon henkilöasiakkaan verkkopalvelussa.

Eläke- ja kuntoutusasioita pääsee hoitamaan kirjautumalla Elon verkkopalveluun osoitteessa **www.elo.fi/elakepalvelu**.

Sosiaalivakuutusmaksut 2023

TYÖNTEKIJÄN ELÄKEMAKSU | Maksu on % palkkasummasta.

	2023	2022
• Työntekijä vakuutetaan TyEL:iin, jos kuukausiansio on vähintään	65,26 €/kk	62,88 €/kk
Sopimustyönantajan TyEL-maksu ilman hoitokustannusosaa (sisältää työntekijän maksuosuuden)		
• Sopimustyönantajalla on vakinaisia työntekijöitä tai palkkasumma vähintään 9 348 €/6 kk (2023).	25,30 %	25,85 %
• TyEL-perusmaksu		
TyEL-perusmaksuun lisätään 1.1.2023 alkaen Elon perushoitomaksu. Maksua alentavat mahdollinen asiakashyvitys ja Elon alennukset. Lisäksi, jos työnantajan palkkasumma vuonna 2021 on ollut vähintään 2 197 500 euroa, vakuutusmaksuun vaikuttavat maksuluokan mukainen työkyvyttömyysmaksu ja maksutappio-osan alennus.		
Tilapäistyönantajan TyEL-maksu (sisältää työntekijän maksuosuuden)		
• Tilapäistyönantajalla ei ole vakinaisia työntekijöitä ja palkkasumma alle 9 348 €/6 kk (2023).	26,20 %	25,85 %
Työntekijän osuus TyEL-maksusta		
• 17–52-vuotiaan työntekijän osuus	7,15 %	7,15 %
• 53–62-vuotiaan työntekijän osuus	8,65 %	8,65 %
• 63 vuotta täyttäneen työntekijän osuus	7,15 %	7,15 %

YRITTÄJÄN ELÄKEMAKSU | Maksu on % työtulosta.

YEL-maksu		
• 18–52-vuotiaan yrittäjän maksu	24,10 %	24,10 %
• 53–62-vuotiaan yrittäjän maksu	25,60 %	25,60 %
• maksu 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan vuoden alusta	24,10 %	24,10 %
Ensimmäisen kerran yrittäjäksi ryhtyvälle 22 %:n alennus 48 kk:n ajalta		
• 18–52-vuotiaan yrittäjän alennettu maksu	18,798 %	18,798 %
• 53–62-vuotiaan yrittäjän alennettu maksu	19,968 %	19,968 %
• alennettu maksu 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan vuoden alusta	18,798 %	18,798 %
Rajamääriä		
• YEL-työtulon alaraja, €/vuosi	8 575,45 €/v	8 261,71 €/v
• YEL-työtulon yläraja, €/vuosi	194 750,00 €/v	187 625,00 €/v
• Yrittäjällä mahdollisuus työttömyysturvaan, jos työtulo vähintään	14 088,00 €/v	13 573,00 €/v

MAATALOUSYRITTÄJÄN ELÄKEMAKSU

MYEL-maksu	
• Maatalousyrittäjän eläkelain mukainen maksu määräytyy yrittäjän iän ja MYEL-työtulon perusteella. Lisätietoa Maatalousyrittäjien eläkelaitos MELasta.	

MUITA SOSIAALITURVAMAKSUJA

Työnantajan sairausvakuutusmaksu	1,53 %	1,34 %
Vakuutetun sairausvakuutusmaksu		
• Palkansaaja		
- sairaanhoitomaksu	0,60 %	0,53 %
- päivärahamaksu, jos palkka- ja työtulo vähintään 15 703 €/vuosi (2023). Muuten 0,00 %.	1,36 %	1,18 %
• Yrittäjä		
- sairaanhoitomaksu	0,60 %	0,53 %
- päivärahamaksu, jos palkka- ja työtulo vähintään 15 703 €/vuosi (2023). Muuten 0,00 %	1,59 %	1,32 %
• Eläkeläinen	1,57 %	1,50 %
Työtapaturmavakuutusmaksu		
• Maksuun vaikuttavat muun muassa palkat sekä työn riski. Lisätietoa omasta tapaturmavakuutusyhtiöstä.		
Työttömyysvakuutusmaksu (Työllisyysrahasto perii)		
• Palkkasummasta, joka on enintään 2 251 500 €/vuosi (2023)	0,52 %	0,50 %
• Palkkasumman osasta, joka ylittää 2 251 500 €/vuosi (2023)	2,06 %	2,05 %
• Työnantajan maksama maksu osaomistajasta	0,52 %	0,50 %
• Työntekijän maksu	1,50 %	1,50 %
• Osaomistajien oma maksu	0,75 %	0,74 %
Työntekijäin ryhmähenkivakuutusmaksu		
Peritään työtapaturmavakuutusmaksun yhteydessä. Lisätietoa omasta tapaturmavakuutusyhtiöstä.		

INDEKSIT

• Palkkakerroin	1,558	1,501
• Työeläkeindeksi	2874	2691

KOROT | Tarkastetaan puolivuositain 1.1. ja 1.7.

• Vakuutusmaksukorko	2,45 %	2,00 %
TyEL-maksun korko vahvistetaan puolivuositain.		
YEL-maksussa käytettävä korko on sama koko vuoden.		
• Viivästyskorko	Lisätietoa Suomen Pankista	8,0 %

- Työnantajan lakisääteisiä sosiaalivakuutusmaksuja ovat työeläke-, tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutusmaksut sekä sairausvakuutusmaksu.
- Yrittäjälle YEL-vakuutus on lakisääteinen.

Elon yhteystiedot

YEL- ja TyEL-vakuutusten asiakaspalvelu

Puhelin 020 694 730
arkisin kello 8–17

Vastauslähetysosoite (Elo maksaa postimaksun):

Työeläkeyhtiö Elo
Vakuutuspalvelut
Tunnus 5010419
00003 Vastauslähetyso

Eläke- ja kuntoutusneuvonta

Puhelin 020 694 726
arkisin kello 8–17

Sähköiset palvelut

Vakuutus Elostä

- Ota YEL- tai TyEL-vakuutus osoitteessa **www.elo.fi/ota-vakuutus**.

Elon yritysasiakkaan verkkopalvelu

- Kaikki, mitä oman YEL-vakuutuksesi ja mahdollisten työntekijöidesi TyEL-vakuutuksen hoitamiseen tarvitset.
- Työntekijöidesi kuntoutus- ja eläketiedot.
- Lisätietoa palvelusta ja sen käyttöönotosta löydät osoitteesta **www.elo.fi/verkkopalvelu**.

Elon henkilöasiakkaan verkkopalvelu

- Omat eläke- ja kuntoutusasiasi
- Kirjaudu palveluun osoitteessa **www.elo.fi/elakepalvelu**.

YEL-laskuri

- Vertaile laskurilla YEL-työtulon vaikutusta vakuutusmaksusi, eläkkeesi ja sosiaaliturvasi määrään osoitteessa **www.elo.fi/yel-laskuri**.

Työeläketietoa

- Lue lisää YEL- ja TyEL-vakuuttamisesta sekä yrittäjän työeläketurvasta osoitteessa **www.elo.fi**.

Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo
www.elo.fi